

14.12.2023

§ 61

§ 61

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 - 2026

Kunnanhallitus 07.11.2023 § 194

Talousarviosta ja suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi”.

Talousarvion ja -suunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa ja turvata kunnan tehtävien hoitaminen. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kunnanhallitus on antanut vuoden 2023 talousarvion laatimisohjeet kokouksissa 20.6.2023 / 122 § ja 9.9.2023 / 163 §. Ohjeiden mukaan vuoden 2024 talousarvioesitys laaditaan siitä lähtökohdasta, että kunnan järjestämistä kuuluviin tehtävien nykyinen palvelutaso pystytään säilyttämään. Uusia menokehitystä lisääviä toimintoja ei voida käynnistää muutoin kuin pakottavista syistä.

Inflaatio sekä työ- ja virkaehtosopimusten korotukset nostavat väistämättä kustannuksia vuonna 2024, vaikka palvelutasossa ei tapahtuisi muutoksia. Kustannusten kasvun ohella merkittävä haaste on verorahoituksen (verotulot + valtionosuudet) negatiivinen kehitys. Viimeisimpien ennusteiden perusteella verotulot laskevat vuonna 2024 noin 0,3 milj. euroa ja valtionosuudet peräti 0,6 milj. euroa kuluvaan vuoteen nähden.

Lautakuntien on tullut antaa oman toimialueensa talousarvioehdotukset 6.10.2023 mennessä. Lautakuntien esitysten perusteella vuoden 2024 talousarvion toimintajäämä on noin 6,3 milj. euroa. Verorahoitusennusteet huomioiden käyttötalouden toimintajäämän enimmäismäärä tasapainoisen talousarvion saavuttamiseksi on noin 4,7 milj. euroa. Tämä edellyttäisi, että vuoden 2024 nettomenot toteutuisivat 1,1 milj. euroa kuluvaan vuoteen pienempinä.

14.12.2023

§ 61

Ilman sopeutustoimia vuoden 2024 talousarvio on lähes 1,6 milj. euroa alijäämäinen. Kunnanjohtajan alustavaan tasapainotusesitykseen on toimialajohtajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta sisällytetty sopeutustoimia, jotka parantavat vuoden 2024 talousarvion toimintakatetta 265 000 eurolla. Tuloveroprosenttiin esitettävä korotus huomioiden talouden tasapaino parantuisi arviolta 450 000 euroa lisää.

Edellä esitetyillä toimilla vuoden 2024 talousarvio muodostuisi noin 0,87 milj. euroa alijäämäiseksi vuosikatteen jäädessä sopeutustoimista huolimatta 0,19 milj. euroa negatiiviseksi. Talouden tasapaino on edelleen heikko.

Verorahoituksen alenema ja ennakoitu kustannusten kasvu huomioiden talouden tasapainon saavuttaminen suunnitelmakaudella 2024-2026 edellyttää sekä veroprosenttien korottamista että merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia heti vuodesta 2024 lähtien.

Esityslistan oheismateriaalina on lautakuntien talousarvioesitysten ja edellä esitettyjen alustavien talouden sopeutustoimien perusteella muodostuva tuloslaskelmaennuste vuodelle 2024.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä**kunnanjohtaja Mikko Airaksinen****Päätösehdotus****Kunnanhallitus**

- aloittaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelman käsittelyn

- sekä käy evästyskeskustelun talousarvion jatkovalmistelusta ja talouden tasapainotustoimenpiteistä.

Päätös**Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.**

Asiasta käydyn keskustelun jälkeen kunnanhallitus päätti yksimielisesti, että kunnan tulee toteuttaa vuoden 2024 aikana 300 000 euron sopeuttamistoimet.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Kokoustauko asian käsittelyn jälkeen klo 18:57 - 19:10. Merkitään, että Jaakko Aromaa poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen.

14.12.2023

§ 61

Kunnanhallitus 21.11.2023 § 211

Kunnanjohtajan ehdotuksessa talousarvioon on tehty kunnanhallituksen evästyksen perusteella muutoksia, jotka lisäävät toimintatuloja 55 000 euroa ja vähentävät toimintamenoja yhteensä 245 000 euron verran. Edellä mainittujen sopeutustoimien lisäksi päivittyneiden tietojen perusteella tehty tarkistuksia, jotka lisäävät käyttötalouden menoja 36 000 euron verran.

Kunnanjohtajan vuoden 2024 talousarvioehdotuksen mukaan käyttötalouden menot ovat 8,04 milj. euroa ja tulot 2,04 milj. euroa. Toimintamenot ovat noin 33 000 euroa eli 0,41 % suuremmat kuin vuoden 2023 syyskuun muutetussa talousarviossa. Toimintatuotot ovat noin 80 000 euroa eli 3,59 pienemmät kuin vuoden 2023 muutetussa talousarviossa.

Toimintajäämän määrä ehdotuksen mukaan on 6,00 milj. euroa, mikä on noin 113 000 euroa ja 1,92 % enemmän kuin vuoden 2023 muutetussa talousarviossa.

Talousarvioehdotus on päivitetty kunnanvaltuuston 16.11.2023 veroprosentteja koskevien päätösten mukaisilla verotuloarvioilla. Valtuusto määräsi vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 9,90. Kiinteistöveroprosenteissa on huomioitu hallituksen eduskunnalle tekemä esitys maapohjan kiinteistöveroprosentin eriyttämisestä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Muilta osin kiinteistöveroprosentit pysyvät ennallaan vuonna 2024.

Verotulojen kokonaismääräksi on arvioitu 4,20 milj. euroa. Kunnallisveron määräksi ehdotuksessa arvioidaan 3,20 milj. euroa, kiinteistöveroksi 0,57 milj. euroa ja yhteisöverotulojen osuudeksi 0,43 milj. euroa.

Valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton esittämien laskelmien pohjalta. Valtionosuuksien määräksi talousarvioehdotuksessa on merkitty 1,54 milj. euroa, mikä on noin 0,61 milj. euroa ja 28,4 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2023 muutetussa talousarviossa. Valtionosuuksien lasku kuluvaan vuoteen nähden selittyy merkittävältä osin kuntien rahoitukseen sote-siirtolaskelmien perusteella tehdyillä leikkauksilla. Hyvinvointialueuudistuksen lopullinen vaikutus Pomarkun kunnan valtionosuuksiin on merkittävästi vuoden takaisia ennakkolaskelmia suurempi.

Talouden tasapainon vähimmäistason tavoitemittari on, että vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Tavoitteen saavuttaminen vuonna 2024 ei ole mahdollista huomioiden odotettavissa olevan verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) vähenemä.

Talousarvioehdotuksen mukaan Pomarkun kunnan vuosikate vuonna 2024 on 0,37 milj. euroa negatiivinen ja tilikauden tulos on 1,05 milj. euroa alijäämäinen. Myös taloussuunnitelmavuodet 2024-2025 ovat ehdotuksen mukaan alijäämäisiä. Pomarkun kunnan talouden tasapainottaminen edellyttää merkittäviä sopeutustoimia taloussuunnitelmakaudella.

14.12.2023

§ 61

Investointimenojen kokonaismäärä vuodelle 2024 on esityksen mukaan 130 000 euroa. Merkittävin investointi talousarviossa on 60 000 euron määräraha koulutien leventämiseen. Suunnitelmavuosien 2025-2026 investointiohjelmassa on huomioitu kiinteistöstrategialuonnoksen toimenpidesuosituksien rakennusten korjaushankkeisiin, joten investointien määrä kasvaa vuoteen 2024 nähden. Investoinnit jäävät kuitenkin esityksen mukaan merkittävästi edellisvuosia alemmalle tasolle vuosina 2024-2026

Talousarvioehdotukseen sisältyy lainanottoa 1,66 milj. euroa. Lainanlyhennykset huomioiden lainakannan nettomuutos on 0,50 milj. euroa. Lainamäärä vuoden 2024 lopussa on ehdotuksen mukaan 7,08 milj. euroa eli 3 632 €/asukas. Keskimääräinen lainakanta kunnissa vuonna 2022 oli 3 385 €/asukas. Kunnan lainakanta on kasvanut viime vuosien mittavien investointien seurauksena. Taloutta on välttämätöntä sopeuttaa tulevina vuosina lainakannan kasvun hillitsemiseksi.

Esityslistan liitteenä on kunnanjohtajan ehdotus vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelmaksi.

Valmistelija

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 - 2026 taloussuunnitelman käsittelyä liitteenä olevan kunnanjohtajan esityksen pohjalta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kokoustauko asian käsittelyn aikana kello 18.21-18.39.

Merkitään, että Olavi Leppänen poistui asian käsittelyn lopussa.

Kunnanhallitus 28.11.2023 § 216

Kunnanhallitus jatkaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 - 2025 taloussuunnitelman käsittelyä kunnanjohtajan edellisessä kokouksessa tekemän esityksen pohjalta.

Vuoden 2024 talousarvioon sisältyy henkilöstömenojen 122 000 euron säästötavoite. Talousarvioesitys on käsitelty YT-toimikunnan kokouksessa 27.11.2023.

Kunnanjohtajan 21.11.2023 talousarvioesitys on esityslistan oheismateriaalina.

14.12.2023

§ 61

Valmistelija	Airaksinen Mikko
Esittelijä	kunnanjohtaja Mikko Airaksinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus: - käsittelee vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 - 2026 taloussuunnitelman kunnanjohtajan 21.11.2023 tekemän esityksen pohjalta. - tekee ehdotuksen kunnanvaltuustolle vuoden 2024 talousarviosta ja vuosien 2025 - 2026 taloussuunnitelmasta - oikeuttaa kunnanjohtajan tarvittaessa tekemään talousarvioon tekniluonteisia muutoksia ja korjauksia.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Kunnanhallitus päätti yksimielisesti tehdä kunnanjohtajan kokouksessa tekemän esityksen mukaisesti talousarvioesitykseen seuraavat muutokset: lisätään käyttötalouteen kunnanhallituksen hallinnon tulosalueelle muihin vuokriin ja vastikkeisiin 46 000 euroa, vähennetään peruspalveluiden valtionosuuksista 20 000 euroa.
Lisätietoja	
Täytäntöönpano	<i>Kokoustauko asian käsittelyn aikana kello 18.34-18.46.</i>
Kunnanvaltuusto 14.12.2023 § 61	
155/02.02.00/2023	
Päätösehdotus	Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2024 talousarvion ja taloussuunnitelman 2025 -2026.
Päätös	Keskustelun aluksi kunnanvaltuuston puheenjohtaja esitti, että tilahallinnon tulosalueelta palveluiden ostoista vähennetään 20 000 € ja lisätään 20 000 € tiet- ja jätehuolto tulosalueelle yksityistieavustuksiin. Kunnanvaltuusto hyväksyi esityksen yksimielisesti. Muilta osin kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti liitteenä olevan vuoden 2024 talousarvion ja taloussuunnitelman 2025-2026.
Täytäntöönpano	Elena Iso-Oja

14.12.2023

§ 61

Elina Taipalus
Harri Mäenpää
Jussi Heervä
Katariina Salmi
Mika Grönman
Mikko Airaksinen
Outi Nordenswan
Piia Lemström
Riikka Kalliomäki
Timo Pihlaja